

Estimasyon sou Laj Jèstasyonèl ak Konsèy pou Kliyan yo Anvan Akouchman nan Kontèks Zika

Kalkil laj gwoses ak konsey pou fanm ansent sou maladi Zika

Aout 2017

www.mcsprogram.org

Mesaj Enpòtan yo

- Laj gwoses la ak dat akouchman se de bagay enpotan pou sante fanm...
- Viris Zika a kapab lakòz enfeksyon nan manman ak bebe yo. Li kapab bay domaj ak pwoblèm nan devlopman ti bebe yo
- Lè yo bay fanm ansent yo konsèy sou prevansyon se yon pati enpòtan nan konsiltasyon prenatal la.
- Tablo gwosès Zika a kapab ede mis yo ak dokte yo yo sonje sa ki pi enpòtan yo pou bay fanm yo konsèy sou ZIKA pandan gwosès yo, pandan yap kapab kalkile laj gwoses la ak dat akouchman an.

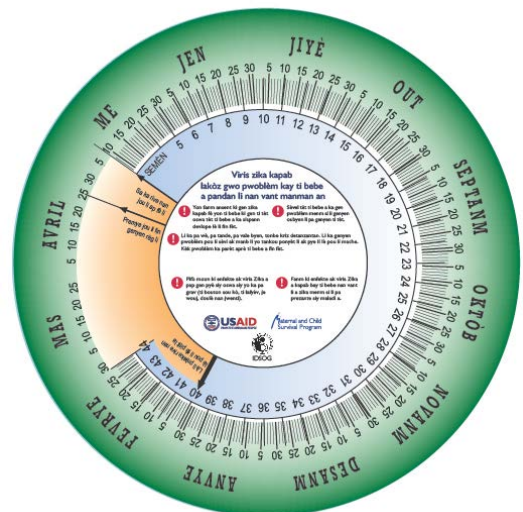
Istwa

Kalkil laj gwoses la (gestational age, GA) ak dat akouchman se de (2) bagay enpòtan nan konsiltasyon prenatal (antenatal care, ANC) ak pandan akouchman. Pou ou byen kalkile dat akouchman ak pou byen konnen kile pou ou fe tout sa ou gen pou fe pou fanm ansent la, fo ou byen konprann laj gwoses la (GA).

Tablo gwosès yo kapab ede mis yo ak dokte yo ak tout manman yo konprann laj gwosès la. Epitou lè yo byen kalkile laj gwoses la, sa pemet yo konnen le akouchman fet anvan le, e li pemet yo prepare pou akouchman an ak pou konplikasyon yo, lè yo ede manman yo fè kalkil sou lè akouchman a.

Miss ak dokte ki ap konsilte fanm ansent ki abite oswa ki vwayaje oswa gen mari yo ki vwayaje nan zòn sa yo ki gen ampil ka Zika, kapab sèvi avèk Tablo gwosès Zika MCSP a tankou yon bon zouti travay pou bay manman yo konsèy sou sa ki enpòtan nan fe prevansyon ak nan jere enfeksyon Zika pandan yap kapab byen kalkile laj gwoses la. Dokiman sa bay sa ki pi enpotan sou lis konsey ki gen nan Tablo gwosès Zika a MCSP a, ansanm avèk konsèy sou jan yo dwe sèvi avèk tablo gwosès yo anjeneral. Yo kapab tou rantrè toude Tablo gwosès Zika MCSP a ak dokiman sa a nan estrateji fòmasyon yo deja genyen pou pwofesyonèl lasante yo kap travay nan zòn kote fanm ansent yo gen ampil risk pou enfeksyon avèk viris Zika a. Se yon pati nan estrateji yo pou amelyore sa ki fet nan konsiltasyon prenatal la ki dwe gen kalkil laj gwoses la ladanl.

Tablo I. Pati devan an nan Tablo Gwosès Zika a

Yo kapab aprann kijan pou yo sèvi avèk yon tablo gwsès le yap we yon moun pou toutbon oswa pretann, pandan edikasyon anvan yo bay sèvis yo, edikasyon pou manm pèsònèl yo, oswa konsèy pou pwofesyonèl lasante yo. Youn nan estrateji pou fè kalkil laj gwsès la se mete dènye dat règ la (menstrual period, LMP) avèk lòt enfòmasyon enpòtan pwofesyonèl la sante yo kapab jwenn, tankou wote iterinn nan, oswa resilta sonografi a (si li disponib) pou kalile laj gwsès la pibyen.

Bay Kliyan yo Konsèy sou konsekans enfeksyon ak Zika pandan gwsès la ak sou sentom maladi a

Jan yo te esplik nan pati devan an nan Tablo Gwsès Zika MCSP a, pwofesyonèl la sante yo dwe bay kliyan yo konsèy sou konsekans ak sentom maladi Zika a (gade Tablo 1). Fanm ansent kapab transmet viris Zika bay ti bebe nan vant li a. Li ka lakòz malfòmasyon tankou mikrosephali (ti bebe a fet ak ti tet), malfòmasyon nan zye, pwoblèm pou tande, pwoblèm nan fonksyonman nan sèvo li, ak lòt pwoblèm grav sou devlopman nòmral li. Gen kèk rechèch ki di ke gen yon pi gwo risk pou ti bebe yo si manman an fe maladi Zika a pandan premye 3 mwa gwsès la (mwens pase 14 semèn).¹ Sepandan, enfeksyon viris Zika a pandan nenpòt moman nan gwsès la kapab lakòz domaj kay ti bebe yo.²

Gen anpil fanm ki pa konnen yo fe maladi a oswa si ti moun nan vant yo a gen chans pou gen malfòmasyon, paske pifò nan moun ki trape viris Zika yo pa gen anken sentòm (apeprè 80%). Se poutèt sa a, li enpòtan anpil pou yo bay fanm ansent yo konsèy sou kijan pou pa trape viris Zika a, ak kijan pou yo planifye gwsès yo.

Lè Yo Bay Kliyan yo Konsèy sou kijan pou yo pa trape Viris Zika a

Do paj nan Tablo gwsès Zika a gen ti konsèy sou kijan pou ou pa trape viris Zika a. Pwofesyonèl lasante yo dwe bay kliyan yo konsèy pou yo sèvi avèk skrinn nan fenèt yo oswa rete nan yon sal ki klimatize (lè li posib), sèvi avèk pwodui pou moustik lè yo deyò, mete rad gran manch ak rad long, ampeche moustik donnen dlo ki tou prè yo, ak fè bagay avek kapot, ke se swa nan vajen, nan bouch oswa nan dèyè. tankou tou yo k deside pa fe bagay pandan gwsès la. Malgre sa yo pa vel di yo pap trape virus la menm, li elimine chans la pou fe enfeksyon an, yo kapab diminye chans pou yo trape li.

Rapèl yo pou Pwofesyonèl La Sante yo

Epitou tablo a fè pwofesyonèl la sante yo sonje pou gade direktiv nasyonal yo pou konnen kilè pou rapòte ka enfeksyon avek viris Zika yo, ak kilè ak nan kijan pou fè tès pou Zika, kòm direktiv sa yo pa menm pou tout peyi. Bay fanm konsèy sou planin familyal yo apre akouchman, sou planifikasyon pou pwogram lot gwsès yo nan yon jan ki senesòf, ak sou kilè pou yo al cheche swen se lòt bagay ki enpòtan pou pale ak fanm yo ki gen risk pou fe enfeksyon ak viris Zika. Yo kapab jwenn plis enfòmasyon ajou si yo ale nan sitwèb <http://www.paho.org/hq/>.

Tablo 2. Pati do paj la nan Tablo Gwsès Zika a

Kijan yon fanm dwe toujou pwoteje tèt li kont viris Zika, pandan li ansent!

PA KITE MARENGWEN MÔDE LI PANDAN LAJOUNEN AK LANNWIT

Mete rad manch long ak pantalon long
Mete bagay pou anpeche marengwen antre nan pòt ak fenèt kay la (tankou twil) oswa domi ak aparay li bay nan frèt (tankou friz), oswa domi anba moustikè
Domi anba moustikè si pa gen "friz" oswa "twil" nan fenèt ak pòt yo
Vide/chavire/kouvri/ete tout sa ki ka kenbe dlo nan kay la oswa arebò kay la

PASE SOU KÒ YO BAGAY KI FÈ MARENGWEN KANPE LVEN JAN YO ESPLIKE I POU NOU FÈL

DEET, picaridin/icaridin, IR3535, Lwil sitwon ekalpitè, 2-undecanone

FANM ANSENT DWÈ TOUJOU FÈ BAGAY AK KAPÒT PANDAN TOUT MWA LI ANSENT LAN

Sèvi ak kapòt: lè nap fè bagay nan boubou, nan dèyè ak nan bouch nou oswa pa fè bagay ditou pandan nou ansent la

MIS AK DOKTÈ AK TOUT PÈSONÈL NAN SANT LA OSWA NAN KOMINOTE A KAP TRAVAY NAN ZAFÈ LASANTE

Yo dwe kilè sou kilè pou yo rapòte ka sipèk Zika yo jan Ministè sante piblik mande pou fe sa e yo dwe konnen kilè e kijan pou yo fè tès pou Zika

Yo dwe ankouraje tout fanm yo fe planin lè yo fin akouche (sitou sou enpòtan pou manman yo kite 2 lane pase avan pou yo tonbe ansent ankò) e montre yo kijan pou yo chache lawerisy si yo ta gen kèk sy maladi Zika

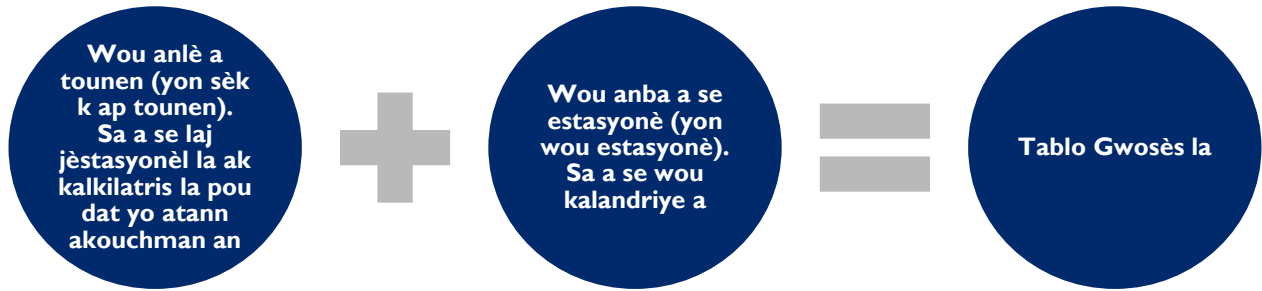
Si nou vle plis enfòmasyon, nou kapab ale sou sit entènèt chita: www.paho.org septam 2017.

This announcement is made possible by USAID and the President and Child Survival Program and does not reflect the views of USAID or the United States Government.

¹ Reynolds MR, Jones AM, Petersen EE, et al. Vital Signs: Update on Zika Virus–Associated Birth Defects and Evaluation of All U.S. Infants with Congenital Zika Virus Exposure — U.S. Zika Pregnancy Registry, 2016 (Siy Vital yo: Mizajou sou Viris Zika a – Domaj Nesans Asosye yo ak Evalyasyon yo sou Tout Tibebe yo nan Peyi Etazini a ki Ekspoze Bay Viris Zika a – Rejis Gwsès Zika a nan Peyi Etazini a, 2016). MMWR Morb Mortal Wkly Rep 2017;66:366-373.

Kijan pou Sèvi Avèk yon Tablo Gwosès pou Kalkile laj gwose la ak Dat Akouchman an

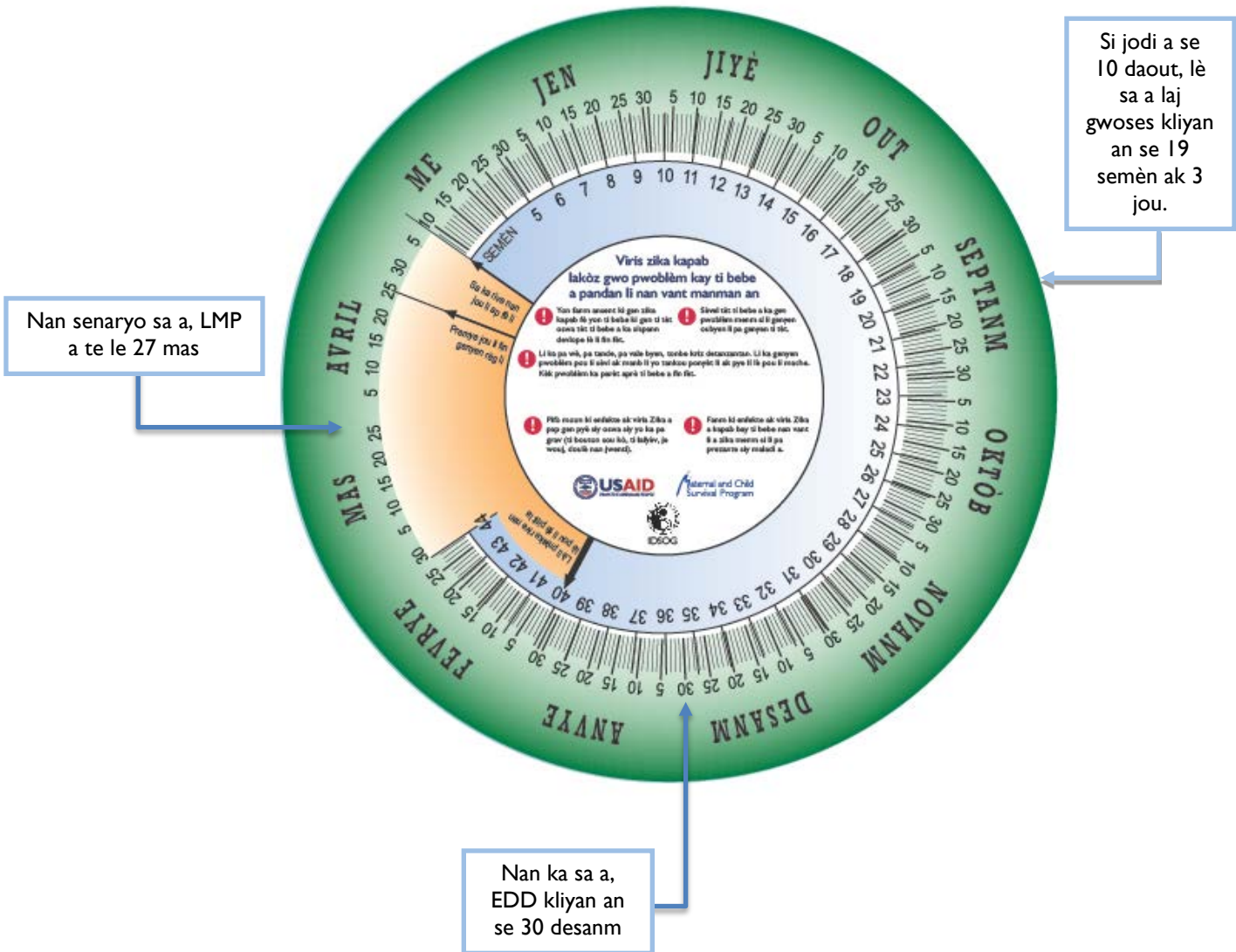
Yon tablo gwosès gen de (2) pati youn sou lòt

Pou Kalkile laj gwoses la apati règ nòmal la:

- Lè yo pran enfòmasyon medikal pèsònèl kliyan an, yo cheche premye jou denye reg (LMP) nòmal la
- Gen anpil fanm ki pa konnen dat egzat la . Lè yo pran tan, pou ede fanm yo jwenn dat sa a, lè yo asosye li avèk yon jou ferye oswa yon evènman resan, sa kapab itil anpil. Si patnè fanm lan la avèk li nan konsiltasyon an, pètèt li kapab ede fanm lan jwenn dat sa a.
- Vire pati anlè ki kapap tounen an pou flèch la ki make 'LMP' bay sou mwa ak jou LMP a nan yon kalandriye ki make nan pati amba ki paka vire a.
- Kounye a, kenbe pati ki ka vire a epi swiv jou yo avèk zye ou yo pou jwenn dat jodi a nan pati kip aka vire a.
- Chèche nimewo a kap montre dènye semèn konple a nan pati kap tounen an ak konte kantite jou an plis jiska s ke ou rive nan dat jodi a nan kalandriye a. Se sa a ki pral di ou laj gwoses la (GA) la an semèn ak jou yo.
- Flèch la ki make 40 semèn nan ap bay sou dat akouchman an ka fet (date of delivery, EDD) nan pati a ki paka vire a.
- Di kliyan an estimasyon an sou laj gwoses la jodi a, ak sou dat estimasyon jou akouchman an, pa blye reponn nenpòt kesyon li ka genyen.
- Ekri LMP, GA (laj jèstasyonèl), ak EDD yo nan dosye kliyan an.

Yon egzanp:
Dènye règ nòmral kliyan an te kòmanse nan dat 27 mas.

Dokiman sa a posib poutèt sipò jenere pèp Ameriken atravè United States Agency for International Development (Ajans Peyi Etazini a pou Devlopman Entènasyonal, USAID) dapre tèm yo nan Akò Koperativ AID-OAA-A-14-00028 la. Se Pan American Health Organization (Òganizasyon Sante Pan Ameriken, PAHO), World Health Organization (Lasante Òganizasyon Mondyal, WHO) ak USAID ki te pran tout prekosyon rezonab posib yo pou verifye enfòmasyon an ki nan dokiman sa a. Sepandan, y ap distribye materyèl pibliye a san garanti nan nenpòt kalite, swa ekspriye oswa enplisit. Si lektè a ki responsab pou entèpretasyon ak itilizasyon nan materyèl sa a. PAHO oswa WHO pa pral responsab nan okenn evènman pou domaj ki rezilta poutèt itilizasyon sa a. Kontni yo pa nesesèman reflechi opinyon PAHO, WHO, USAID, oswa Gouvènman Peyi Etazini a.

Yo dwe voye demann yo pou jwenn plis enfòmasyon sou dokiman sa a oswa pou pèmision pou repwodwi oswa tradwi piblikasyon sa a bay MCSP Communications (Kominikasyon MCSP), imèl: info@mcsprogram.org. Copyright © World Health Organization and Jhpiego Corporation, 2017. Tout dwa rezève.